תורה אור

וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יהוה: ויקרא י, יט

מוסף רש"י

אונן שאין אוכל. שלא הותרה כאן אלא עבודה, וקדשים אסורין באונן ק"ו ממעשר הקל שאמרה תורה לא אכלתי באוני ממנו (יומא [illegible]). מפני אנינות נשרפה. [illegible] לאהרן שהיו אוננין ואסורין לאכול בקדשים, דכתיב לא אכלתי באוני ממנו, ואתו קדשים בק"ו ממעשר (פסחים פב:). שלא הותרה להם אנינות לנו ביום (לקמן קא.):

שיטה מקובצת

[illegible]

בעל מום שאוכל אם עבד חילל אונן שאין אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה לבעל מום שכן עשה בו קריבין כמקריבין זר יוכיח מה לזר שכן אין לו תקנה בעל מום [א] יוכיח [ב]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן מוזהרין ואם עבדו חיללו אף אני אביא אונן שמוזהר ואם עבד חילל היכן מוזהר אילימא ומן המקדש לא יצא חילול בגופיה כתיב ביה אלא [ג]מהן הקריבו וקסבר [ד]מפני אנינות נשרפה איכא למפרך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרה [ה] מכללו טמא יוכיח מה לטמא שכן מטמא הנך יוכיחו וחזר הדין כו' הצד השוה שבהן שמוזהרין כו' ולפרוך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן אצל כהן גדול בקרבן יחיד שם טומאה מיהא אישתראי רב משרשיא אמר אתיא בקל וחומר מיושב ומה יושב שאוכל אם עבד חילל אונן שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה ליושב שכן פסול לעדות מיושב תלמיד חכם מה לשם יושב שכן פסול לעדות שם יושב לא פריך ואם תימצי לומר פריך אתיא מיושב ומחדא מהנך: אונן פסול: אמר רבא [ו] לא שנו אלא בקרבן יחיד אבל בקרבן צבור מרצה קל וחומר מטומאה (א) מה טומאה שלא הותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד הותרה אצל הדיוט בקרבן צבור אנינות שהותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור מתקיף לה רבא בר אהילאי לא תותר אנינות אצל כהן גדול בקרבן יחיד מקל וחומר ומה טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בצבור לא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אנינות שלא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור אינו דין שלא תותר אצל כהן גדול בקרבן יחיד ותותר טומאה אצל כ"ג בקרבן יחיד מק"ו ומה אנינות שלא הותר אצל כהן הדיוט בקרבן צבור הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור אינו דין שהותרה אצל כ"ג בקרבן יחיד ולא תותר טומאה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור מקל וחומר ומה אנינות שהותרה אצל כ"ג בקרבן יחיד לא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור טומאה שלא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שלא תותר בכהן הדיוט בקרבן צבור (ולא תותר ולא תותר אנינות וטומאה טומאה יחיד ויחיד ציבור סימן)

שאינו אוכל. דכתיב [ג] לא אכלתי באוני: **[אין לו תקנה].** ואונן יש לו תקנה למחר: **בעל מום.** יש לו תקנה כשיעבור מומו: **חילול בגופיה כתיב.** כיון דדייקת הא אחר שלא יצא [ד] ק"ו מו למה לך: **וקסבר מפני אנינות נשרפה.** שלא היו לו אוכלין וכדפרישית וכשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה טעה כסבור שהקריבוה אוננים ואמר להם שמא באנינות הקריבוה ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מיניה דאי לאו [ה] (קרא אחרינא) הוה אמינא האי דאמר להו שמא באנינות הקרבתם אותו לאו למימרא דאי עביד הכי שפיר אשתרוף אלא כשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה אמר להם שמא עברתם על האזהרה והקרבתם אוננין ואמר לו אהרן וכי הן הקריבו דאסורים להקריב אוננין אני הקרבתי שאין אנינות פוסל בי: **לא הותרו מכללן.** זר ובעל מום מכלל איסורן שנאסרו במקדש לא הותרו אצל שום קרבן ולא אצל שום אדם תאמר באונן שהותר מכללו אצל כהן גדול: **טמא יוכיח.** שהותר מכללו אצל קרבן צבור דכתיב במועדו [ו] ואפילו בטומאה ואם עבד בקרבן יחיד חילל: **ולפרוך מה להצד השוה.** שבשלשתן שכן לא הותרו בקרבן יחיד אפי' אצל כ"ג אבל אונן הותר: **שם טומאה מיהא לא אישתראי.** כגון בצבור הלכך לאו פירכא היא. ואי קשיא למה לי למימר טמא יוכיח בזר נמי משכחת לה דהותר שם זרות בבמה [ז] אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם אבל אונן הותר מכללו שהרי נאסר במקדש אצל כהן [הדיוט]: **מתקיף לה רבא בר אהילאי.** אדרבא [ט] פריך דפשיטא ליה דטומאה לא הותרה לכהן גדול בקרבן יחיד מדלא אשכחן דאישתראי אלא בצבור ופשיטא ליה דהותרה בצבור אפילו אצל כהן הדיוט מדלאישתראי סתמא ופשיטא ליה דאנינות הותרה אפילו בקרבן יחיד אצל כהן גדול מדלאשתראי סתמא ובאיסור אנינות אצל כהן הדיוט בא לחלק על ידי ק"ו ולומר לא נאסר אלא ביחיד ולא אמרי' סתמא איתסר אם במה שלא חלקו הכתובים אתה בא לחלק על ידי קל וחומר אמאי פשיטא לך כהנך דלעיל יש לך לדרוש קל וחומר חילוף ולהחליף את כולן: **לא תותר אנינות אצל כהן גדול ביחיד.** וכי שרייה בצבור שרייה: **מק"ו ומה טומאה שהותרה כו'.** דהא סתמא אישתרי: **לא הותרה כו'.** דהא לא אשכחן דאישתראי ביחיד דלא כתיב במועדו אלא בצבור, אנינות כו': **ותותר טומאה כו'.** כלומר אי נמי דריש הכי ותותר טומאה אצל כ"ג ביחיד [י] ולוקי איסורא בכהן הדיוט: **ולא תותר טומאה אצל כהן הדיוט כו'.** כלומר א"נ החליף ודרוש בו [ח] נמצא מסולק מכולן ולא תדע מה תדרוש אלא אל תחלוק במה שלא פירשו לך הכתובים:

דאיכא

שאמר להם משה שמא עברתם על איסור הקרבת אנינות וטעיתם מחמת כך לשורפו ומיהו לא יתול [ט] כדפי' בקונטרס בסמוך וסוגיא זו לא כחד מהנך תנאי דפ' טבול יום (לקמן קא.) ואין לתמוה על זה דהנהו תנאי [י] דרשי קראי דהתם לפי האמת דקי"ל דאונן מחיל עבודה מקרא אחרינא אבל אי לאו דנפקא לן מקרא אחרינא מהתם לא הוה שמעינן דהוה דרשא לקרא כי הכא וכדמפרש ליה בקונטרס:

והיכן מוזהר כו' **אלא** מהן הקריבו וקסבר מפני אנינות נשרפה. שלא היו [יא] אוכלין כל היום ולילה שאחרי כן ולמחרתו יהיה [נותר] ונשרף בו ביום [יב] בלא עבור צורה דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפי' נקבר המת [ו] וכשאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה טעה משה שלא הבין מפני אנינות דקאמר אהרן שזהו שלא היו ראויין לאכול מחמת אנינותם אלא קסבר שהקריבו אוננים ואמר להו משה שמא באנינות הקרבתוה [יג] ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מיניה דאי לאו קרא אחרינא הוה אמינא דכי נמי [יד] דאמר להם באנינות אקרבתוה לא למימר דאי עבוד הכי שפיר אשתרוף אלא כשאמרו לו מפני אנינות שרפנוה אמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים ואמר [טו] אהרן וכי הן הקריבו כך פי' בקונט' וקצת צריך להוסיף על פירושו דכשאמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים רוצה לומר וטעיתם לשורפה על כך דאי לאו הכי מה ענין זה אצל (זה) שריפה ועל זה השיב אהרן הן הקריבו אני הקרבתי ומפני אנינות שאמרתי לא מפני הקרבתם באנינות אלא מפני שלא יכולנו לאכול מפני אנינות וא"ת בפ' כילד צולין [פסחים פג.] ולקמן בפרק התערובת [דף פב:] דדרשינן חטאת שנכנס דמה לפנים פסולה מהן לא הובא את דמה [טז] היכי דריש ליה דלמא הכי קאמר ליה שמא [יז] טעית לשורפה מפני שנכנס דמה לפנים וי"ל דלא דמי דלמה היה לו להזכיר למשה [יח] הנך פסולין דיוצא ונכנס דמה לפנים דבשלמא גבי אנינות היה סבור שמא טעה לפי שאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה וה"ר חיים תירץ דלאנינות לא אמר לו משה בפירוש אלא מתוך תשובתו של אהרן אבל הן לא הובא את דמה אמר משה בפי' משמע בהדיא דאם הובא שפיר אשתרוף: **שכן** [א] **הותרו מכללן.** פירש בקונטרס זר דהותר בבמה אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם והקשה ה"ר חיים דבהקומץ רבה (מנחות כה.) קרי עון [יט] יוצא הותר מכללו [כ] בבמה ותירץ דשאני גבי ציץ דכתיב [י] לרצון להם בכל מקום שמרצה ועוד י"ל דאפילו מיקרי הותר מכללו מ"מ פרכינן הכא שפיר שכן לא הותרו מכללן במקום שנאסרו: **שם** טומאה מיהא אישתראי. וא"ת מה להנך זר בעל מום טמא שכן במיתה תאמר באונן וכו' וי"ל דסבר לה כרבנן דאמרי (סנהדרין פג.) בעל מום ששימש באזהרה ולא כרבי [דאמר] במיתה וא"ת מה להנך שכן פסולין בפרה בעל מום זר וטמא תאמר באונן (לקמן דף יז:) וי"ל טבול יום יוכיח: **אתיא** בק"ו מיושב. תימה מה ליושב שכן לא הותר מכללו: **אבל** בקרבן צבור מרצה. תימה הרי חטאת דאהרן דהיינו שעיר דר"ח דקיימא לן פרק טבול יום (לקמן קא.) ובשמעתין דאם הקריבוה באנינות פסולה וי"ל כיון דלא ילפינן אלא מטומאה דינו כטומאה דאינו מרצה אלא באימורין [כא] אבל הקרבן אינו נאכל ועוד דבלאו הכי סתר ליה שפיר להאי ק"ו: **ומה** טומאה. תימה אי אנינות לילה דאורייתא [כב] איכא למיפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח הבא בטומאה באכילה [כג] תאמר באנינות שלא הותר [כד]: **ולא** תותר אנינות כו'. תימה מה לטמא שכן מטמא [כה] ויש לומר דאינו ק"ו גמור אלא סתירת דברים [כו]: [י] **כל** חדא וחדא תיקום בדוכתיה. נ"ע פ"ק דחולין (דף כב:) גבי ק"ו דכשר בתורים פסול בבני יונה וגבי כשר שבפרה פסול בעגלה (שם כג:) וגבי ויהיו כל הכלים מקבלין טומאה מאוירן מק"ו (שם כה.) ובפ' ואלו מנחות (מנחות עה.) גבי חלות ורקיקים וכן פ' כל המנחות (שם דף סג:) גבי שלמי יחיד שטעונין סמיכה ובפ' השוכר את הפועלים (ב"מ פח:) גבי שור אוכל במחובר ובפרק כילד הרגל (ב"ק כה:) דקאמר ותהא שן חייבת ברשות הרבים מק"ו ובפ"ק דקדושין (דף יד.) ותהא יבמה יוצאה בגט מקל וחומר ובנזיר פרק שלשה מינין (דף מד.) גבי טמא [כז] כמיטמא ובסוף יש מותרות (יבמות פו:) דנעשה מתים כחיים מק"ו צריך לדקדק בכולן אמאי לא אמר כל חדא וחדא תיקום בדוכתיה ושמא שאני הכא משום

מסורת הש"ס

א) [קידושין דף כא. ושנ"נ], ב) [לקמן קא. פסחים פג:] ירושלמי פסחים פ"ו ה"ט, ג) דברים כו יד, ד) פסחים עז., ה) לקמן קיג., ו) ע' לקמן ק:, ז) שמות כח לח, ח) פסחים עו:, ט) שם צב. י) שייך לדף שאחר זה:

הגהות הב"ח

(א) גמרא ומה טומאה:

שינויי נוסחאות

א] מום עובר (כ"י): ב] הותרו מכללן (כ"מ וכ"ה בר"ח): ג] נ"ל רבה (שיט"מ): ד] יצא חילל (שיט"מ): ה] לאו ק"ו הוה כל"ל (שיט"מ והגרי"ב). אמנם בכת"י ובתוס' ובשיט"מ ד"ה מפני, כלפנינו. וע' תוס' הרא"ש שכ' דאונן מחיל עבודה מקרא אחרינא: ו] נ"ל אדרבה (שיט"מ): ז] בקרבן יחיד כל"ל (תוס' הרא"ש): ח] בו כך (כתה"י): ט] נ"ל יחלל (ריטב"א), ועפ"י רש"י יש לגרוס ומיהו לא יליף חילול מיניה וכו': י] תנאי דהתם דרשי קראי לפי וכו' עבודה וילפינן מקרא אחרינא אבל וכו' אחרינא מהך קרא לא הוה כו' (צ"ק): יא] היו לה אוכלין כל"ל (שיט"מ). נ"ל היו יכולין לאכול כל היום ולילה שלאחריו עד למחרתו והיו שורפין בו ביום כו' (צ"ק): יב] ביום ולכן תשרף בלא כל"ל (שיט"מ): יג] הקרבתוה ופסלתוה (שיט"מ): יד] נמי אמר להם שמא באנינות כל"ל (שיט"מ): טו] ואמר לו אהרן וכי הן הקריבו דאסורים להקריב אוננים אני שאני כה"ג הקרבתים שאין אנינות פוסלת בי כך פי' כו' (שיט"מ): טז] דמה דמשמע הא אם הובא דמה פסולה, והיכי דריש ליה דלמא כו' כל"ל (שיט"מ): יז] שמא עברת על האזהרה וטעית כו' (שיט"מ): [illegible]

שיטה מקובצת (המשך)

[illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones